

HD Lisa 1.1 - Eesti kosmoseobjektide seaduseelnõu, selle seletuskiri, rakendusaktid ja mõjude analüüsi lähteülesanne

Lähteülesande aluseks on 2020. aasta suvel Majandus ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt koostatud Eesti kosmoseobjektide seaduseelnõu väljatöötamise kavatsus (VTK) (lisas 1). VTK-le laekunud tagasiside oli seaduseelnõu väljatöötamist toetav. Käesolev lähteülesanne on laiem võrreldes VTK-ga. Muudatused tulenevad VTK tagasisidest ja täienenud teadmistest kosmoseobjektide seaduseelnõu osas.

Lisaks üldisele valdkonna reguleerimisele, oleks Eesti kosmoseobjektide seadus osa innovatsiooni toetavast poliitikakujundusest, mille raames saaks Eesti muuhulgas oma e-riigi kogemuse ja loodava kosmoseseadusega aidata kaasa globaalse kosmoseliikluse korraldamise väljakutse lahendamisele. Kosmoseobjektide seadus annaks kosmoseobjektide arendajatele ja käitlejatele vajaliku selguse ning kindlustunde valdkonda investeerida.

Lähteülesande eesmärgiks on töötada välja Eesti kosmoseobjektide seaduseelnõu, selle seletuskiri ja rakendusaktid.

Eesti kosmoseobjektide seaduse eesmärk on luua Eestis soodne pinnas kõrgtehnoloogia ettevõtete kasvamiseks, samaaegselt maandades kosmoses tegutsemisest tulenevaid riske riigi ja ettevõtjate jaoks ning täita ÜRO avakosmose lepingust tulenevat kohustust reguleerida erasikute tegevust kosmoses.

Eesti kosmoseobjektide seaduse eesmärgiks on muu hulgas:

1. defineerida kosmoseobjektidega seotud terminid;
2. tagada ÜRO avakosmose lepingu rakendamine¹ ja Eesti õiguse ja rahvusvahelise õiguse kooskõla;
3. reguleerida vastavalt ÜRO registreerimise konventsioonile ja rahvusvahelistele standarditele (kirjeldatud VTK-s) Eesti kosmoseobjektide sobilikuks tunnistamise ja registreerimise protsess, et muuta kosmosevaldkonnas tegutsemise tingimused läbipaistvamaks, maandada kahjude tekkimise riski ja vähendada kosmoseprügi teket;
4. luua Eesti kosmoseobjektide register ja määrata pädev asutus;
5. tulenevalt ÜRO vastutuse konventsioonist reguleerida kosmoseobjekti ebaõnnestunud lennutamisest tingitud vastutuse jaotamine riigi, satelliidi omanike ja operaatorite vahel.

Lähteülesande raamistik

Kosmoseobjektide seaduseelnõu, selle seletuskirja ja rakendusaktide koostamisel tuleb eelkõige lähtuda järgnevast:

- ÜRO Riikide tegevuspõhimõtteid kosmose, sealhulgas Kuu ja teiste taevakehade uurimisel ja kasutamisel käsitlev leping (avakosmose leping);
- ÜRO poolt loodud kosmosevaldkonda reguleerivatest lepingutest (näiteks: Rahvusvahelise vastutuse konventsioon kosmoseobjektide poolt põhjustatud kahju jaoks (vastutuse

---

¹Riikide tegevuspõhimõtteid kosmose, sealhulgas Kuu ja teiste taevakehade uurimisel ja kasutamisel käsitleva lepinguga“ ühinemine (1.04.2010). Riigi Teataja I. Kasutatud 11.08.2020
<https://www.riigiteataja.ee/akt/13299028>

konventsioon) ja Kosmosesse saadetud objektide registreerimise konventsioon (registreerimise konventsioon));

- ÜRO avakosmose pikaajalise jätkusuutlikkuse suunistest (*UN COPUOS Guidelines on the Long-term Sustainability of Outer Space Activities*);
- Rahvusvaheline Telekommunikatsiooni Liit (ITU) *Radio Regulations*;
- Teistest mittesiduvatest kosmosevaldkonda ja kosmoseobjektide ehitamist või käitlemist reguleerivatest standarditest ja kokkulepetest (näiteks: Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon (ISO) ja Kosmoseagentuuride vaheline kosmoseprügi koordineerimiskomitee (IADC));

Töö peab vastama Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määrusele nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ (HÕNTE). Lisaks loetletud raamistikele tuleb täiendavalt arvestada ka teiste asjakohaste regulatsioonidega.

Eesti jaoks on tänase seisuga ÜRO lepetest kohustuslik avakosmose leping, millega Eesti liitus 1. aprillil 2010. Eesti kosmoseobjektide seaduse eduka loomise tulemusel plaanime liituda ka ÜRO registreerimise konventsiooni ja vastutuse konventsiooniga.

Lähteülesanne

Kosmoseobjektide seaduseelnõu sisaldab järgmisi elemente

1. Eesti tänased ja tulevased rahvusvahelised kohustused
  - 1.1. Võtab üle täna kohustusliku ÜRO avakosmose lepingu ja liitumist ootavate registreerimise - ja vastutuse konventsioonide sisu, ning teiste asjakohaste rahvusvaheliste standardite ja kokkulepete sisu
  - 1.2. Toob esile kosmose kestliku arengu aspektid
2. Kosmoseobjektide sobilikuks tunnistamise ja registreerimise protsess
  - 2.1. Pädevad asutused ja nende ülesanded
  - 2.2. Definitsioonid asjakohastele mõistetele, sh kosmoseobjekti ja stardiriigi (*launching state*) mõistetele.
  - 2.3. Kosmoseobjektide register, kosmoseobjektide registreerimise protsessi kirjeldus, missiooni algatamine ja andmete vahetamine.
  - 2.4. kosmoseobjektide kindlustuse küsimuse lahendamine
  - 2.5. käitlemine ja andmete vahetamine
  - 2.6. Käimasoleva kosmoseobjekti missiooni muutmine
  - 2.7. Kosmoseobjekti missiooni lõpetamine
3. Riigi, satelliidi omanike ja operaatorite kohustused ja vastutus
  - 3.1. Kohustuste olemus
  - 3.2. Kahjutekitaja vastutus riigi ees ning riigi kahjuhüvitamise sissenõudeõigus. Kuidas saaks riik kahju hüvitamist sisse nõuda?
  - 3.3. Järelevalve ja kontroll kosmoseobjekti omaniku ja –käitleja üle
  - 3.4. Leitud kosmoseobjektid
4. Täpsustavad analüüsid

- 4.1. Analüüsida kahe referentsriigi vastavat õigusvaldkonda ja kajastada tehtud analüüsi seletuskirjas. Referentsriigid pakub välja pakkuja ning kooskõlastab tellijaga.
- 4.2. Analüüsida mis peab olema Eesti kosmoseobjektide seaduses reguleeritud seadusega ja mis rakendusaktidega.

Lähteülesande väljund

- Eesti kosmoseobjektide seaduse eelnõu
- Eesti kosmoseobjektide seaduse eelnõu seletuskiri
- Eesti kosmoseobjektide seaduse eelnõu võimalikud rakendusaktid